

Liburuak

KRITIKA

Katu jendea.
Eider Rodriguez.
Elkar.
155 orrialde. 12 euro.

Helduen literatura
Gema Lasarte

Aita labetik irten berria

EIDER RODRIGUEZEK esaldi hori *Kapitalismoa* izenburuko ipuinean paratu du. Eta esaldi horrekin laburbilduko genuke Rodriguezek boterearekiko, azpijokoekiko nahiz protokoloarekiko duen joera semantikoa edota ikuskera zorrotza.

Heriotza eta herentzien inguruko narrazioaren gogoetan ezik, adinduak paratu ditu protagonista gisa Rodriguezek ipuin bilduma honetan, izan ere, kontakizunotan zehar bazter hauetako jendilaje dezente gorpuztu baitu. Zaharrak motrizitate baldartuaz begitanduta, bakardadea eta harremanen ukazioaren lekukotasuna emanaz. Horrela *Katu Jendea* ipuina, lehena, bi protagonisten arteko maitasun ezinaren eta euren katu maskoten arteko ibilbide paraleloaz eraikia da. Katamaren heriotzarekin bukatzeko, katu hilak utzitako kiratsa, hiltzen uzten den desioaren usaina delako. Bi protagonisten arteko hurbilpen nahi eta ezinaren heriotza, zer esanak emana.

Bada gizon bat horien guztien artean Telmo izenekoa, banandua, aita labetik atera berri zuela herentziari esker Volvo ikusgarria erosi zuena. Burgesa bera, bere lanbidean nonbait, putanerrak ugariak baina higieagatik maite ez dituen. Inorekin larrua jotzea baino masturbatzea maiteago duena. Higie kontuak.

Bada ama bat behi sentitzen dena, besteen behar fisiologiko oinarritzkoak asetzeko baino balio ez duena. Gizarte honetan ezdeusa, garai batean aktorea baina orain eguneroko errutinan bakarrik aktuatzeko duena ohikotasunean eta senarraren erit-mopean. Emakumeak, gorputz erdia leihotik kanpora dutenak. Pertsonaia ugari boterearen inguruan bilbatuak, edertasunari lotuak, baina eguneroko errutinan guztiz aparkatuak.

Bada beste ardatz tematiko bat azaltzen dena: aberastasuna, klaseak, estatusa. Kotxeen presentzia, kotxe antropomorfizatuak, sendi bihurtu direnak: Audiaren urruma, Animalia abisal bat Volkswagen Bora gris bat. Markako erropen nahiz objektuen aipamena, edota eskuen metonimia: "Amak beti esan dit norbaiten jatorria eskuetan igartzen dela".

Bukatzeko esango nuke, Rodriguezek hiru ipuin bildumetan idaztankeran nahiz gaiak jorrazteko moduan estilo propioa erakutsi duela. Eta aldaketarik egotekotan, Rodriguezek berak aitortuta gainera, ipuinak luzatzeko, narrazio motz bihurtzeko egin duen keinua azpimarratuko nuke. ■

Kartzelako euskal letren ibilbide-orria

Jokin Urainen *Ez dago etxean* liburuak euskal literaturan zoritxarrez sarritan errepikatu den fenomenoaren berri ematen digu: idazleak giltzapean egotea, alegia. Idazle preso eta preso idazleen lanei buruzko entziklopedia txikia da. Susak saiakera sailean argitara eman du eta Espainiako La Moraleja espetxetik idatzia da, Urain bera ere kartzelan

dagoelako. Euskal presoan ihesaldi ongi burutuak, zapuztuak eta amestuak aurkituko ditu irakurleak liburuan. Baina, liburua kartzelaldiko kronikaz osatua bada ere, idazleak munduari erreparatzen dio, eta gizartearen erradiografia eskaintzen du. Barrote artetik egindako askatasun ariketa. ■

Ez dago etxean.
Jokin Urain.
Susar.
186 orrialde.
17 euro.

Sinesmenak nola eskuratzen ditugun

Agustin Arrieta-Urtizberea filosofia irakaslea da EHUn. Alberdaniaren Zerberri saila aberastera datorren liburu honetan, pertsonok ditugun sinesmenei buruz gogoeta egitera gonbidatzen gaitu: nola eskuratzen ditugu usteak? Zer dela eta iltzatzen dira gudan? Ba al dugu kezkarik gure sinesmenen zehaztasunaz? Edozein gauza sinets al daiteke? Filosofiaz, zientziaz eta erlijioaz hitz egiten du *Sinesmenak eta usteak* liburuak, garrantzi berezia emanez erlijio-sinesmenen inguruko zenbait onarpenen ahulezia agerian uzteari. Kasu, uste zabaldur xamarra da baliorik gabeko basamortu bihurtuko dela erlijiorik gabeko mundua; hori gezurtatzeko saioa da, besteak beste, liburu hau. ■

Sinesmenak eta usteak.
Agustin Arrieta-Urtizberea.
Alberdania.
174 orrialde.
14 euro.